

Donsku kreditfeløgini seigpína Føroyar

FØROYSKA samfelagið hevur aftur fingið ein skelk. Hesaferð er tað Fiskavirking. Henda stórfyrirtekkan, sum skuldi tryggja føroyingum ta frægastu loysnina burtur úr stóru búskaparligu trupulleikunum, er nú komin við eini frágreiðing, sum fer at skapa bæði ónøgd og ósing millum manna. Sambært hesi frágreiðing, sum er undirskrivað av nevndarformanninum, hevur fyrirtekan ikki longur ráð til at vera ein sosialur hjálparstovnur. Tað er komið hartil, at møguleiki er bert at hava nøkur heilt fá virki opin. Við øðrum orðum verður mælt til at lata aftur eini 3-4 virki av teimum sera avmakaðu, sum í dag eru í gongd.

TAÐ eru helst fleiri orsøkir til, at nevndin í Fiskavirking er komin til hesa niðurstøðu. Vit skulu her tríva í eina av teimum, sum eftir okkara tykki er ein tann týðningarmesta. Og tað er leikluturin hjá teimum donsku kreditfeløgnum. Tað er sjávandi skeivt, um vit føroyingar leggja alla ábyrgd fyri trupulleikarnar og tær skeivu fløgurnar yvir á útendingar - og í hesum føri dansk kreditfeløg. Tó kemst ikkiuttan um, at tað eru hesi, sum hava havt ein sera sera týðandi leiklut í yvirupphitingini av okkara samfelag. Og sentrali spurningurin í dag er: eru hesar peningafyrirtekur við til - í nóg stóran mun - at bera undirskotið av teimum skeivu fløgnum.

OKKARA svar er eitt avgjørt nei. Sjálvandi mugu vit føroyingar vera við til at bera byrðarnar, sum komu í kjalarvørrinum á teimum skeivu fløgnum. Og tað gera vit so sanniliga eisini. Men kreditfeløgini, sum sjálvi hava tikið eina risiko við at læna føroyska samfelagnum so nógvar pengar til alt millum himmal og jørð - frá handilsbygningum til graslíkisvøllir - mugu so sanniliga eisini gjalda fyri hesa risiko. Tey mugu til at sanera størri part av skuldini, sum hvør Per og Pól stendur og skyldar teimum. Tað kann ikki vera rætt, at hesar sera sterku

donsku peningafyrirtekurnar skulu sleppa at hava kvørkratak um alt tað føroyska samfelagið, og at tær skulu sleppa at seigpína okkum.

KREDITFELØGINI í Danmark eru ikki sett á stovn fyri at halda eitt heilt samfelag sum gissil og broyta allan tann sosiala bygnaðin í einum landi. Hesi feløg mugu so sanniliga eisini sviða fyri skeiva lánipolitikk sín. At teir hava verið so fúsir at læna nærum hvørjari bygd pengar til graslíkisvøllir sigur ikki so lítið um dómievnir teirra. So kann ein siga, at kreditfeløgini hava vitað líka lítið sum okkara politikarar, hvønn veg tað bar. Nettup tí mugu tey eisini gjalda sín part. Og tað er hetta tey ikki gera í nóg stóran mun. Nú hótta tey so eisini við at taka graslíkisvøllirnar av fótbóltsvøllum. Er tað ikki at klæða seg sjálvan úr!!!

LAT okkum venda aftur til Fiskavirking. Har varð roynt at fáa kreditfeløgini at vera meira rímugl og sanera størri part av skuldini. Men gakk. Úrslitið varð, at tey skóru alt ov lítið av. Nú verður hót við at niðurleggja uppattur fleiri virki, og tað er heilt imóti andanum í tí avtalu, sum Richard Mikkelsen gjørdi saman við kreditfeløgnum, nevniliga tað lyfði til føroyska samfelagið, at virki fóru at vera í gongd kring alt landið. Nú Fiskavirking ikki megnar skyldur sína uttan at skula stongja enn fleiri virki, so má tað vera uppgávan hjá sama Richardi at sannføra kreditfeløgini um, at tey noyðast at sanera meira av skuldini.

OG henda søgan endurtekur seg, hvar vit enn hyggja kring okkum í føroyska samfelagnum. Kreditfeløgini seta eisini kilar í, tá tað ræður um kommunurnar. Her royna tey at forpurra eina rímuga loysn, har eisini tey eru við til at gjalda. Tey vilja ístaðin tvinga eina sokallaða føroyska loysn ígjøgnum, og tvs. eina loysn, har tær almennu Føroyar og føroyingar bera skuldina einsamallir á sínum herðum, meðan kreditfeløgini ganga frí. Ja aftur her skulu tey ganga frí og ikki sviða fyri egnu skeivu lánifløgum. Og leita vit kring okkum so siggja vit alla staðni "spøkilsishús" tvs. bygningar, sum kreditfeløgini hava

sagt gott fyri at figgja. Tað næsta vit fara at siggja er, at somu kreditfeløg fara undir at tømja bygningar og virki eins og tey nú hótta við at gera við graslíkini, tey hava liggjandi kring oyggjarnar.

VIT halda tað er uppá hægstu tíð at rópa eitt valdugt varskóg. Vit kunnu ikki góðtaka, at donsku kreditfeløgini skulu sleppa undan at sanera skuld í Føroyum, tí tá avskepla tey allan bygnaðin í føroyska samfelagnum. Tað einasta rætta vildi verið, at hesir figgingarstovnar viðgingu síni mistøk í Føroyum, avskrivaðu hetta og hildu seg vekk. Nú royna hesi somu feløg at pína landið niður. Tey kvala tann líta lívsneistan, sum enn er. Hava hesi feløg lánt út í tí bláu luft, so mugu tey viðganga sínar brølarar og góðtaka missin. Nú at ábyrða kommunurnar er tað sama sum at seigpína hetta samfelagið, sum so ongantið kemur fyri seg aftur. Ein av høvuðsorsøkunum til at samfelagið ikki kemur í gongd aftur er nettup stóðan hjá kreditfeløgnum.

OG vit vilja minna myndugleikarnar á - og fyri tað eisini danska Kreditráðið - sum skal meta um, antin kreditfeløgini bera seg rímugt og rætt at móttvegis sínum lánum, at her má danska stjórnin gera sína ávirkan galdandi. Ein hevur gjørt tað móttvegis fyrirtekum sum Den Danske Bank og A. P. Møller. Vit minnst gitingarnar um Den Danske Bank og Hafnia Holding. Tað var onkur, sum teskaði, at afturfyri at hjálpa statinum burtur úr trupulleikunum við Hafnia, so varð gerðabýti gjørt, sum hevði við sær, at stjórnin friðhalgaði Den Danske Bank í sínum dispositionum í Føroyum. Er tað hetta sama vit nú siggja í sambandi við Kreditfeløgini?

SANERING og aftur sanering. Hetta er lyklaorðið - eisini tá nýggja landsstýrið fer til Danmarkar í november. Og vónandi verður Ráðgevandi Nevndin hjá danska forsætisráðharranum so mikið rættskikkað, tá hon um nakrar vikur kemur við sínum frágreiðing, at

hon mælir sínum arbeiðsgevara til at hyggja at sjálvari rútni - meginorsøkini til at trupulleikarnir ikki kunnu loysast, nevniliga tvíhaldanin og seigpínanin hjá donsku kreditfeløgnum av tí føroyska samfelagnum. Bonnerup - spæl við opnum kortum og fær inn til rútna. Tú kanst neyvan halda tað vera rætt, at danska stjórnin bara skal standa og hyggja at, meðan somu kreditfeløg blaka Føroyar aftur í miðöldina. Lurta eisini eftir Lise Lyck. Vil tú Føroyum og Danmark væl, tá letur tú Nyrup vita alt hetta, ið vit her hava víst á. Tú veit væl, at tú byggir einki land við at brúka IMF-skar metodur her tvs. at gera tað so ómøguligt at liva í hesum landi, at einki fæst at grógva aftur. Tað, sum hendir í dag, er, at donsku Kreditfeløgini kalt og kyniskt reka leiklutin hjá IMF við at tvinga tey seinastu oyruni burtur úr landinum og fólkunum.

KANN verðin veruliga vera so køld og kynisk, Bonnerup, at henda seigpíning av føroyska samfelagnum er ein tilrættaður liður í royndini hjá danskum pengamagnatum seinni at fáa meg-inpartin av ógóðanum av eini komandi oljuvinnu - at fáa framhjárætt til at seta klørnar í svarta gullið cystan og sunnan fyri Føroyar? Vit biða í spenningi eftir, hvat tú Bonnerup og tíni starvsfelagar fara at ráðgeva statsministeranum fáar vikur, áðrenn hann skal til samráðing-arborðið við føroyingar. Man tað vera rætt, tá vit gita, at tíni ráð, Bonnerup, verður tann kós, sum Nyrup fer at halda - og halda seg noyddan at halda, tí tit jú eru hansara ráðgevar! Tá er títt arbeiði altavgerandi fyri lagnu Føroya. Tað er ein stór ábyrgd at hava. Tú hevur so tann fyrimum framum Nyrup og aðrar leiðandi danir, at tú hevur sæð og upplivað hetta okkara land. Tí kennir tað frá øðrum enn turrum og køldum tølum. Spurningurin er tá bara, hvar tú hevur tí hjartað. Vit kenna teg sum ein hampamann. Vit fáa at siggja í november.

SOSIALURIN

Gerist haldarar
BEINANVEGIN
og fáid blaðið

ÓKEYPIS

5 ferðir um vikuna restina
av ársfjórðinginum

Altíð okkurt spennandi
at lesa í Sosialinum

Gerid tað av Í DAG
Sendið lepan ella
ringið 11820 og fáid blaðið
BEINANVEGIN

JA!

Eg gerist haldari og gjaldi fyri
okt. ársfj. 94.

225 kr./ársfj. (haldarar í Føroyum)
425 kr./ársfj. (haldarar í Danmark) ☐
340 kr. (haldarar í Danmark, 5 bl. í senn) ☐
Ymsir prisir fyri onnur lond.

Navn:

Bústaður:

Bygd/býur:

Kannað postverkinum

Ókeypís
Sosialurin
rindar
postgjaldið

64

Tíðindablaðið
SOSIALURIN
Postboks 76,
FR-110 Tórshavn